

Predmet: Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty
Štátny vzdelávací program	ISCED 2
Povinné hodiny	4
Počet hodín spolu podľa ŠkVP pre II. stupeň	4

Charakteristika predmetu a tematického celku:

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

V tomto tematickom celku si žiaci osvojujú základné komunikačné zručnosti. Oboznamujú sa s rôznymi druhmi komunikácie a ich úrovňami. Prostredníctvom hier si nacvičujú vnímanie a uplatňovanie prejavov neverbálnej a verbálnej komunikácie /zrakový kontakt, úsmev, mimika tváre, gestikulácia, postoj prijímania a vysielania, primeraná vzdialenosť, umenie počúvať a viesť rozhovor, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie/. Uvedomujú si príčiny vzniku komunikačných šumov a osvojujú si spôsoby odstraňovania komunikačných prekážok pri nedorozumeniach.

Cieľ predmetu:

Cieľom vyučovania predmetu:

- oboznámiť sa s mravným kódexom prosociálneho správania;
- osvojiť si základné sociálno-komunikačné zručnosti;
- osvojiť si zručnosti pozitívneho hodnotenia seba a druhých;
- tvorivo riešiť každodenné situácie v medziludských vzťahoch;
- osvojiť si základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia;
- rozvíjať základné podmienky správneho konania, sebaovládania;
- poukázať na životnú úroveň závislých a ich príbuzných;
- poukázať na životný štýl dnešnej mládeže;
- pomôcť žiakom uvedomiť si význam a potrebu rodiny;
- usmerňovať správanie žiakov voči ostatným ľuďom a učiť ich spravodlivosti a poctivosti;
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka;
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami;

- rozvíjanie porozumenia vo vzťahu k etnickým skupinám a národnostným menšinám, k osobám na okraji spoločnosti, prevencia, odstránenie negatívnych postojov voči iným.

Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním etickej výchovy

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Uplatňovať kritické myslenie	Vzájomná komunikácia v skupine	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov	Vytvárať si vlastný hodnotový systém
Spoznávať seba a bádať	Počúvať s porozumením	Správať sa zodpovedne	Vedieť triediť prijaté informácie
Rozvíjať svoju osobnosť, učiť sa sám aj v skupine	Prímerane reagovať na prejavy verbálnej a neverbálnej komunikácie	Vzájomné porozumenie	Regulovať svoje správanie
Osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje	Vytvárať dobré vzťahy so spolužiakmi	Kooperovať v skupine	Vyjadriť svoje pocity

Kľúčové kompetencie:

a) *sociálne komunikačné kompetencie*

- ovládať základné sociálne – komunikačné zručnosti;
- vedieť zrozumiteľne a vecne argumentovať, kriticky myslieť, vedieť si kolegiálne pomôcť a poradiť;
- vedieť pracovať v tímoch rôzneho zloženia, vo dvojiciach, byť flexibilný;
- organizovať prácu v rámci skupiny s cieľom dosiahnuť čo najlepší výsledok.

b) *kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia*

- používa matematické myslenie na riešenie rôznych praktických problémov;
- je schopný pozorovať okolie a vyhodnocovať ho na základe poznatkov získaných z daného predmetu;
- je pripravený rozvíjať svoju schopnosť, objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede v oblasti etickej výchovy.

c) *kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií*

- má osvojené zručnosti v oblasti IKT a vie ich využívať vo vzdelávaní a na samoštúdium;
- dokáže získavať prostredníctvom internetu a následne ich spracovávať a uchovávať;
- vie používať rôzne vyučovacie programy v rámci aplikácie medzipredmetových vzťahov.

d) kompetencia „učiť sa učiť“

- uplatňuje základy rôznych techník osvojovania si poznatkov v danej oblasti;
- vie využívať základné poznatky z IKT na ďalšie vzdelávanie a samoštúdium;
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa.

e) kompetencia riešiť problémy

- rozvíjať dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti pri riešení úloh;
- prehĺbovať systematickosť, vytrvalosť, presnosť a sebakontrolu pri riešení problémov;
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech;
- aktívne pristupovať k riešeniu problémov;
- má osvojené tvorivé riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch.

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- učiť sa hodnotiť svoju činnosť i prácu iných;
- vedieť byť ohľaduplný a taktný;
- vedieť sa rozhodovať;
- má osvojené zručnosti pozitívneho hodnotenia seba aj druhých.

g) kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- primerane svojmu veku sa na hodinách etickej výchovy dokáže vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr a správa sa kultivovane a primerane okolnostiam a situáciám

5. ročník

Tematický celok/Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Otvorená komunikácia Úrovne komunikácie. Druhy komunikácie – verbálna a neverbálna komunikácia. Prejavy úcty voči iným v komunikácii – pozdrav, poďakovanie, ospravedlnenie, otázka. Prekážky v komunikácii – komunikačné šumy, chyby a prekážky.	-úrovne komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie; - prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky; - rešpektuje druhých ľudí počas rozhovoru; - pozná pravidlá a zásady aktívneho počúvania; - pozná sám seba a vie, ako rozvíjať svoje silné stránky osobnosti.	socio- afektívny: - uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto komunikačných prekážok pri nedorozumeniach. konatívny.: -dobre zvláda základné komunikačné zručnosti – predstavenie sa, pozdrav, poďakovanie, prosbu, ospravedlnenie sa; -v komunikácii badať odstraňovanie komunikačných šumov; -učí sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch, -začne uplatňovať komunikačné

		techniky.
Poznane a pozitívne hodnotenie seba Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie. Poznanie svojich silných a slabých stránok. Povedomie vlastnej hodnoty. Elementy formujúce sebaúctu v školskom veku – rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, záujmy...	- rozvoj povedomia vlastnej dôstojnosti, pozitívne sebahodnotenie; - rozvíjať úctu k dôstojnosti ľudskej osoby; - vie otvorene a ohľaduplne komunikovať; - objavenie vlastnej identity; - rozumie a vie vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie; - vie pomenovať prvky podporujúce sebaúctu u žiaka.	socio- afektívny: - uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok; - pozná elementy formujúce jeho sebaúctu. konatívny: - badať snahu o väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenie seba; - v správaní badať väčšie sebaovládanie.
Poznane a pozitívne hodnotenie druhých Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších. Verbálne i písomné vyjadrenia pozitív iných. Úcta k postihnutým, starým, chorým, pod.	-vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch; - je schopný verbalizovať pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach.	socio- afektívny: - vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, chorých, zdravotne oslabených; - chápe zmysel pozitívneho hodnotenia druhých. konatívny: -učí sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva Tvorivosť a jej rozvíjanie. Objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť. Radosť z tvorivosti. Tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch – čo môžem urobiť pre našu triedu, pre seba, rodinu, spoločnosť.	- vie vysvetliť, aké má miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch; - vie vymenovať znaky tvorivého človeka; --vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných.	socio- afektívny: - rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov; -chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny a svojej skupiny pre ich harmonický život. konatívny: - pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý; - vie si vážiť dobro poskytnuté iným človekom.

Etické aspekty ochrany prírody Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života. Dôležitosť ochrany prírody. Ekologická etika z pohľadu žiaka – zber odpadu, neznečisťovať okolie. Štetenie prírody v bežných životných situáciách – zbytočne zažaté svetlo, tečúca voda z vodovodného kohútika.	-vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím; – vie uviesť príklady ekologickej etiky (šetrenie energie, ochrana prírody).	socio- afektívky: -cíti sa byť súčasťou prírody a chce jej pomôcť; --vie vysvetliť základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia; - vníma svoje možnosti pre ochranu životného prostredia. konatívny: - podľa svojich možností a výziev, ktoré ponúka daný región ,chráni prírodu a životné prostredie.

6. ročník

Tematický celok/Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov Definovanie a delenie citov. Pocity. Identifikácia vlastných citov, ich pomenovanie, uchopenie, vyjadrenie a spôsob ich usmerňovania. Pomoc pri verbalizácii citového sveta - ponúknuť žiakom paletu vyjadrení pre to, čo prežívajú.	-vie vysvetliť pojem city a základné členenie tých, čo sa spájajú s prežívaním pohody (radosť, nádej, istota, vďačnosť, láska...)a tie, čo sa spájajú city a príroda s prežívaním nepohody (hnev, neistota, neprijatie, smútok, odmietnutie...); -rozumie a vie vysvetliť vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka; - vie ovládnuť negatívne city a dokáže odhadnúť charakter človeka – jeho kladné aj záporné stránky a rešpektovať ho; -dokáže vyjadrovať city pomocou symbolu.	socio- afektívny: -chápe dôležitosť vyjadrenia citov pre život; -z vlastnej skúsenosti chápe, ako vplývajú city na zdravie a výkonnosť. konatívny: - chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným - je schopný reflektovať na svojom živote; - vie narábať s pojmovým aparátom, ktorý sa týka identifikácie citov (vie pomenovať rôzne spôsoby vlastného prežívania); - badať snahu vyjadrovať city zrozumiteľne a bez zraňovania iných.
Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých Empatia. Rozvoj empatického vnímania iných ľudí.	- rozumie a vie vysvetliť vplyv citov na zdravie a výkonnosť človeka; - rozumie a vie vyjadriť pojem empatie a jej význam v medziľudských vzťahoch; -dokázať prejavíť účasť, vedieť pochopiť iných, pochopiť situáciu ľudí, ktorých sa týka drogová závislosť, nebezpečenstvo	socio- afektívny: -chápe význam empatie vo svojom živote a je ochotný ponúkať ju iným ľuďom. konatívny:

Zložky empatie – kognitívna a empatická. Medziľudské vzťahy. Prejavy empatie.	nákazlivých chorôb, hazardné hry; -empatia v každodennom živote; -moje zrkadlo. Ako by si sa cítil, keby ... ; -zvládnutie agresivity pomocou vcítienia sa do druhého človeka.	-v komunikácii badať prvky aktívneho počúvania a prejavovania známky empatie v bežných a kritických situáciách.
Zvládnutie asertivity Asertivita ako súčasť komunikácie. Spôsoby správania v kolíznych situáciách. Pasívne, agresívne, asertívne správanie. Asertivitou sa chrániť proti manipulácii a útoku. Vyjadrenie svojho názoru vhodnou formou.	-rozumie a vie vysvetliť pojem „ sebapresadenie“ a pozná jeho význam v medziľudských vzťahoch; -vie požiadať o láskavosť a vysloviť návrh, odmietnutie a sťažnosť; -oboznámenie sa s asertívnymi právami, technikami a technikou pootvorených dverí; -dokáže čeliť manipulácii a tlaku skupiny a vhodným spôsobom riešiť konflikty.	socio- afektívny: -je schopný reflektovať nasvojom živote všetky tri formy správania - agresívne, pasívne a asertívne; - chápe výhodnosť asertívneho správania pre ozdravenia a jasnosť vzťahov. konatívny: -je schopný komunikovať asertívne, hájiť si svoje právo, avšak vnímať a rešpektovať i oprávnený nárok iného.
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre Vzor, model, idol. Pozitívne a negatívne vzory správania. Literárne vzory. Filmoví hrdinovia. Čo je to dobro a zlo v ľudskom živote? – ako sa prejavuje na správaní jednotlivcov a skupín.	-vie vysvetliť pojmy vzor, model, idol, ideál; - vie rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory; - vie uviesť aspoň dva negatívne a dva pozitívne príklady vzorov z histórie a z literatúry i zo svojho okolia; -podporovať orientáciu na pozitívne vzory správania; - dokáže identifikovať hodnoty verejného vzoru; -uvedomuje si zodpovednosť za svoje správanie – Háďaj kto som Moje vzory, prínos televízie, inerwiew.	socio- afektívny: -vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím. socio-efektívny: -chápe pojmy vzor, model, idol vo svojom živote; - cíti obdiv voči prosociálnym vzorom a chce sa im podobať. konatívny: -je schopný posúdiť a detronizovať svoj idol; - prejavuje schopnosť mravného úsudku pri posudzovaní pozitívnych a negatívnych literárnych i historických vzorov.
Pozitívne vzory v každodennom živote Ľudia okolo nás. Moje okolie a dobrí ľudia. Môj pozitívny vzor.	-vie vymenovať vlastnosti ľudí, ktorí môžu byť pozitívnym vzorom a vie aspoň dvoch takýchto ľudí identifikovať vo svojom okolí; -podporovať orientáciu na pozitívne vzory správania; - dokáže identifikovať hodnoty verejného vzoru;	socio- afektívny: -chápe dôležitosť prítomnosti prosociálnych vzorov vo svojom živote; - sám sa identifikuje s niektorými vlastnosťami svojich vzorov.

	-uvedomuje si zodpovednosť za svoje správanie – Háďaj kto som Moje vzory, prínos televízie, interwiev.	konatívny: -pripúšťa možnosť byť potencionálnym vzorom a v tomto zmysle badať prvky väčšej zodpovednosti
Prosociálne správanie Správanie v prospech druhého. Komponenty prosociálneho správania. Správanie podporujúce reciprocitu. Správanie bez očakávania protislužby. Druhy prosociálneho správania.	-rozumie a vie vysvetliť pojem prosociálne správanie (prejavené dobro vo vzťahu k inému človeku bez očakávania aktuálnej odmeny); - vie vymenovať niektoré druhy prosociálneho správania; -rozvíjanie ochoty a schopnosti spolupracovať v skupine – vedieť prijímať a dávať, spoločne rozhodovať; -vedieť prijímať a dávať; -prosociálne správanie v triede, doma; -vedieť odhaliť prosociálne vzory z literatúry a masmédií.	socio- afektívny: -z vlastnej skúsenosti si uvedomuje, čo je to nezištnosť pri konaní dobra; - tešia ho rôzne druhy prijatého i vykonaného prosociálneho správania; -rozvíja si empatie ako predpokladu prosociálneho správania. konatívny: - je ochotný pomôcť, podeliť sa a vie prijať ponúkanú pomoc participuje na tvorbe sociálnych projektov v triede, príp. v blízkom okolí.

7. ročník

Tematický celok Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
		Socio-afektívny	Konatívny
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznávanie svojich silných a slabých stránok, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebedovomie. Prijatie samého seba aj so svojimi nedostatkami.	Anatomicko-fyziologické znaky človeka. Uvedomenie si hodnoty seba samého, objasnenie svojej identity. Rozvoj osobnosti, potreba vzdelávania. Spoznávanie vlastnej kultúry, sebakritika.	-vie vysvetliť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti; -vie pochopiť význam existencie človeka; -chápe potrebu sebareflexie.	- v komunikácii i vo vzťahoch prejavuje sebaúctu; -vie prejavovať radosť a spokojnosť so sebou; - vie vyjadriť svoje myšlienky, formuluje ich ako svoj názor.
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť,	- vie vysvetliť uplatnenie pojmu asertivita v každodennosti; - vie vysvetliť pojem manipulácia.	- chápe proces sebaakceptácie; - rozumie manipulatívnym spôsobom v správaní svojom i v správaní	- obhajuje svoje legitímne práva; - svoje názory doloží argumentáciou; - rozlišuje

vyssloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny, alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, asertivita a asertívne práva.		iných; - pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia.	manipulatívne správanie iných i seba a odmieta ho; - v komunikácii uplatňuje prvky asertívnych techník (vedieť povedať nie).
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách...).	-vie vysvetliť slová: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkание a prijímanie slobody, zodpovednosť; -pozná zásady prosociálneho správania; - vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine.	-chápe, že zodpovedná sloboda ho vedie k dobru pre iných i pre seba; - chápe pojmy zodpovednosť a vernosť.	- v správaní badať posun k prosociálnosti; - je verný zásadám prosociálnosti ; - postupne preberá zodpovednosť za svoje rozhodnutia.
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...). Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym...). Zdravá a nezdravá kritickosť. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Pochopenie rodičov a súrodencov, dobré vzťahy v rodine, tolerancia a rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.	- vie pomenovať možnosti prosociálneho správania vo vlastnej rodine. -vnímanie vlastnej sexuality; -rozdiely medzi kamarátstvom, priateľstvom a láskou; -rozpoznávanie pozitívnych hodnôt priateľstva, lásky, manželstva a rodiny; -riziká predčasného sexuálneho života.	- uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine a snaží sa chápať ich význam; - túži prispieť svojím dielom do dobrého fungovania vlastnej rodiny	- prejavuje snahu vychádzať dobre s členmi vlastnej rodiny; - v rodine uplatňuje základné komunikačné zručnosti, požiadať o láskavosť, o odpustenie, vedieť vysloviť návrh; - v rodinnom prostredí vie použiť pozitívne hodnotenie, empatiu a tvorivosť v prosociálnom správaní; -prejavuje spoluúčasť na rodinnom živote; - je schopný reflektovať vlastné pôsobenie v rodine.
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do	- vie čo je to počatie a prenatálny život	- sexualitu vníma ako veľkú hodnotu;	- o otázkach sexuality hovorí úctivo;

kontextu osobnosti Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Následky odtrhnutia sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti.	človeka; - vie vysvetliť dôvody pre odloženie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti; - vie vysvetliť príčiny a dôsledky predčasného sexu; - vie čo sú to pohlavné choroby a AIDS.	- vníma a stotožňuje sa so svoju sexuálnou identitou; - chápe pozitívne hodnoty, ako priateľstvo, láska, manželstvo a rodina; - uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom; - túži po hlbokom vzťahu založenom na úcte a vzájomnej láske.	- neznáme oblasti si ujasňuje dialógom s rodičmi, alebo učiteľom; - vo vzťahu k inému pohlaviu je pozorný a vnímavý.
Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom. Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným. Tolerancia, rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely.	- vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami; - vie zdôvodniť potrebu i špecifiká komunikácie s osobami so špecifickými potrebami	- uvedomuje si ťažkosti, ktoré prežívajú starí a chorí ľudia a túži im pomôcť	- v kontakte so starými, chorými a s osobami so špecifickými potrebami prejavuje prvky tvorivej prosociálnosti

8. ročník

Tematický celok/Témy	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Zdroje etického poznania ľudstva Etika - mravné hodnoty a normy. Škodlivosť fajčenia, drog, závislosť. Poznaj sám seba - "Cisár	-poznať zdroje etického poznania ľudstva, chápať význam svedomia vo svojom živote; -vysvetliť čo je to mravná hodnota a mravná norma;	socio-afektívny: -vysvetliť čo je to mravná hodnota a mravná norma; -učiť sa odbúravať predsudky medzi veriacimi a neveriacimi; -vedieť rešpektovať názory iných ľudí. konatívny:

alebo otrok." Náboženstvá. Kresťanstvo a jeho etické posolstvo. Etické normy svetových náboženstiev. Sekty.	-prejavovať rozhodnutie pre dobro ako postoj.	-prispievať k porozumeniu, k úcte a k tolerancii voči nábožensky založeným ľuďom; -prejavovať rozhodnutie pre dobro ako postoj; -aktívne sa zapájať do kolektívnych aktivít a utvárať zdravo komunikujúce spoločenstvo triedy/skupiny.
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota Ochrana života, environmentálna výchova. Starostlivosť o zdravie. Základy duševnej hygieny. Niektoré problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia, ...).	-vysvetliť termín zdravie a starostlivosť o svoje zdravie; -vedieť zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota.	socio-afektívny: -učí sa vidieť problémy lekárskej etiky v živote človeka; -uvedomuje si dôležitosť poznania svojich slabých a silných stránok. konatívny: -chápať zdravie svoje i zdravie iných (oblečenie, jedlo, oddych, pohyb, stop drogám...)
Ekonomické hodnoty a etika Vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ. Ekonomické cnosti. Keď sa drogy stanú súčasťou života. Svojpomoc, solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.	- vie rozoznať a vysvetliť inštrumentálnosť a cieľovosť hodnoty peňazí; - rozumie pojmom materializmus a konzumizmus. -učiť sa rozumne hospodáriť.	socio-afektívny: -chápať základné ekonomické pojmy súvisiace s ekonomickými hodnotami; -poznať ciele, úlohy reklamy a poznať vplyv reklamy na ľudí; -poznať banky a iné finančné inštitúcie. konatívny: -v materiálnej oblasti je rozvážny, učí sa chápať hodnotu peňazí.
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Česť, dobré meno, ublíženie na cti..	-poznať zásady narábania s pravdou; -vie vysvetliť pojmy dobré meno, česť, ublíženie na cti.	socio-afektívny: -uvedomovať si hodnotu pravdy, cti a dobrého mena. -chápe, že pravda môže spôsobiť bolesť; konatívny: -prejavuje dobro vo vzťahu k iným, pozná svoje práva a rešpektuje práva iných; -v komunikácii vie svoje názory a tvrdenia predkladať argumentmi a vie

		prijat' argumentáciu iných.
Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí Vedenie dialógu, počúvanie. Riešenie konfliktov. Asertivita orientovaná na prosociálnosť. Oprávnená a neoprávnená kritika. Asertívne techniky.		-chápať dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov. -schopnosť vyjadriť a prijať kompliment, ako i oprávnenú kritiku. -dokáže vnímať svoje vlastné omyly. -schopnosť reagovať na neoprávnenú kritiku podľa zásad asertívneho správania. -vedieť komunikovať v konfliktných situáciách a osvojiť si umenie počúvať.
Etika a zdravý životný štýl Povedomie vlastnej hodnoty – vzťah k sebe, k iným, k svojmu okoliu. Kultúrne vyjadrovanie citov – dobroprajnosť, skromnosť, cieľavedomosť, pracovitnosť, usilovnosť. Náklonnosť medzi chlapcom a dievčaťom. Čistota zmysľania a prejavov správania v oblasti sexuality – vedieť povedať nie.		-chápe dôležitosť zdravého životného štýlu a uplatňuje ich vo svojom živote. -dokáže efektívne a zmysluplne využiť svoj voľný osobný čas. -vedieť správne zhodnotiť situáciu, vedieť odmietnuť alebo ponúknuť iné riešenie. -ovládať a vhodne aplikovať kultúrne vyjadrovanie svojich pocitov, názorov a postojov, najmä tých negatívnych. -vedieť niesť zodpovednosť vo všetkých oblastiach svojho života, aj v tej sexuálnej.
Závislosti Rôzne závislosti a ich škodlivé pôsobenie na ľudský organizmus – fajčenie, alkohol, omamné látky. Hracie automaty, nadmerné sledovanie TV, počítačové hry. Sekty, kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.		-poznať, čo spôsobuje závislosť v živote ľudí. -vedieť odmietnuť a kriticky zvážiť situáciu. -reflektovať mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí.
Masmediálne vplyvy Televízna pseudorealita a jej hodnotenie.		-poznať a uvedomiť si škodlivosť nadmerného pozerania TV. -vedieť zmysluplne a vhodne využívať internet a iné IKT zdroje.

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov. Prosociálne vzory v masmédiách.		-vedieť kriticky posúdiť a zvážiť informácie, ktoré sprostredkúva cez sociálne siete, ako aj osoby, ktorým sú tieto informácie zdieľané.

Metódy a formy práce:

Na hodinách etickej výchovy sa najčastejšie používajú metódy:

1. dialóg a diskusia,
2. zážitkové (skúsenostné) metódy,
3. učenie posilňovaním žiaduceho správania,
4. učenie disciplinovaním.

Učebné zdroje:

Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.
 Internetové zdroje
 Poznaj sám seba – metodická príručka

Hodnotenie predmetu:

Pri praktických aktivitách na hodinách etickej výchovy je vhodné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie projektov. Predmet sa po schválení pedagogickou radou neklasifikuje.

Pri hodnotení výsledkov sa v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov hodnotí:

- kvalita myslenia, predovšetkým jeho logickosť, samostatnosť, veku primeraná prezentácia;
- preveruje sa schopnosť žiaka využívať medzipredmetové vzťahy a jeho schopnosť uplatňovať získané vedomosti a zručnosti pri riešení konkrétnych úloh;
- aktivita žiaka na hodine;
- schopnosť demonštrovať použitie princípov a pravidiel na riešenie úloh, na vyhľadávanie informácií, prezentovať informácie a poznatky;
- úroveň domácej prípravy žiaka na vyučovacie hodiny.

Začlenenie prierezových tém:

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Prierezová téma **Mediálna výchova** v základnom vzdelávaní ponúka elementárne poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Médiá

a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov pre stále väčší okruh príjemcov. Pre uplatnenie jednotlivca v spoločnosti je potrebné spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety, ktoré prichádzajú z okolitého sveta, čo si vyžaduje stále väčšiu schopnosť spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety prichádzajúce z médií. Médiá sa stávajú dôležitým socializačným faktorom, majú výrazný vplyv na správanie jedinca a spoločnosti, na utváranie životného štýlu a na kvalitu života vôbec. Pritom informácie, ktoré sú médiami ponúkané, majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k prírodnej i sociálnej realite a sú vytvárané s rôznymi /nepripravenými a teda potencionálne manipulatívnymi/ zámermi.

Mediálna výchova má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti. Tá zahŕňa osvojenie si niektorých základných poznatkov o fungovaní a spoločenskej role súčasných médií /o ich histórii, štruktúre fungovania/, získavanie zručností podporujúcich poučených, aktívnych a nezávislých zapojení jednotlivca do mediálnej komunikácie. Predovšetkým ide o schopnosť analyzovať ponuky správ, posúdiť ich vierohodnosť a vyhodnotiť ich komunikačný zámer, poprípade ho asociovať s inými správami /informáciami/. Ďalej podporuje orientáciu v medializovaných obsahoch a schopnosť voľby zodpovedajúceho média ako prostriedku pre naplnenie najrôznejších potrieb – od získavania informácií cez vzdelávanie až po naplnenie voľného času.

Ciele MDV:

- ▶ pomôcť žiakovi uvedomiť si, aké miesto majú médiá v jeho živote, ich negatívne i pozitívne vplyvy na svoju osobnosť
- ▶ naučiť ho pracovať s médiami vo svoj prospech – rozvoj osobnosti, sebazvedľávanie

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.

Cieľom oblasti je formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ prosociálneho citenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Tematické celky:

- **Otvorená komunikácia**
- **Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých**
- **Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota**

- **Závislosti**
- **Masmediálne vplyvy**

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehĺbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Ciele MUV:

- vychovávať ľudí, ktorí pochopia a akceptujú rôzne kultúry
- podporovať znášanlivosť, toleranciu a spoluprácu medzi národmi EÚ
- sledovať relácie s problematikou znášanlivosti / neznášanlivosti, tolerance / intolerancie
- a pod. a zaujať k nej postoj – hodnotiť vyváženosť takýchto relácií
- vedieť odsúdiť neznášanlivosť, netoleranciu v konaní

Tematické celky:

- **Otvorená komunikácia**
- **Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva**
- **Pozitívne vzory v každodennom živote**
- **Zdroje etického poznania ľudstva**

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** v základnom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, je praktická a má využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi utvárať praktické životné spôsobilosti/zručnosti.

Špecifikom prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj je, že učivom sa stáva sám žiak, stáva sa ním konkrétna žiakova skupina a stávajú sa ním situácie bežného života. Jej zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a k svetu.

Tematické celky:

- **Otvorená komunikácia**
- **Poznane a pozitívne hodnotenie seba**
- **Poznane a pozitívne hodnotenie druhých**
- **Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva**
- **Etické aspekty ochrany prírody**
- **Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov**
- **Kognitívna a emocionálna empatia, pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých**

- **Zvládnutie asertivity**
- **Positívne vzory správania v histórii a v literatúre**
- **Prosociálne správanie**
- **Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity**
- **Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory**
- **Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity**
- **Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine**
- **Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti**
- **Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom.**
- **Zdroje etického poznania ľudstva**
- **Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota**
- **Dobré meno a pravda ako etické hodnoty**
- **Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí**
- **Etika a zdravý životný štýl**
- **Závislosti**

TVORBA A PREZENTÁCIA PROJEKTOV

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine.

Hlavným cieľom je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií a ďalšie spôsobilosti, napríklad dokážu:

- vhodným spôsobom zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt,
- zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, poznajú ich funkciu, formálnu úpravu a vedia ju aplikovať,
- vytvoriť základné písomnosti osobnej agendy v elektronickej podobe,
- pri tvorbe osobnej agendy využiť nástroje IKT,
- identifikovať a popísať problém, podstatu javu,
- navrhnúť postup riešenia problému a spracovať algoritmus,
- získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,
- na základe získaných informácií formulovať jednoduché uzávery,
- na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu,
- kultivovane prezentovať svoje produkty, názory,
- prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
- poznať základy jednoduchej argumentácie a vie ich použiť na obhájenie vlastného postoja,
- využívať rôzne typy prezentácií,
- aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu
- proaktívne riadiť (zahŕňa zručnosti ako je plánovanie, organizovanie, riadenie, vedenie a poverovanie), prezentáciou predstaviť výsledky svojej práce širšej verejnosti,
- chápať a rešpektovať hodnoty duševného vlastníctva.

Tematické celky:

- **Zdroje etického poznania ľudstva**
- **Etika a zdravý životný štýl**

ENVIROMNTÁLNA VÝCHOVA

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Ciele:

- chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Tematické celky:

- **Otvorená komunikácia**
- **Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota**
- **Etika a zdravý životný štýl**
- **Závislosti**

VÝCHOVA K MANĎELSTVU A RODIČOVSTVU

Základom je medzipredmetový prístup pri osvojovaní znalostí a osobitostí žiakov a rozvoj ich analytických a kritických schopností. Výchova k manželstvu a rodičovstvu má výrazne interdisciplinárny charakter, pretože sa dotýka všetkých oblastí a etáp ľudského života. Integruje v sebe pedagogické, biologické, psychologické i sociologické poznatky a aspekty o dospievaní, sexualite, o sociálnych vzťahoch a ich hodnote v ľudskom živote.

Ciele

- pomáhať žiakom v procese sebauvedomovania a sebaúcty, rozvíjania tolerancie a zodpovednosti ako základných podmienok humánnych vzťahov medzi pohlaviami,
- dať žiakom ucelený etický systém, ktorý im osobne umožní osvojiť si spoločensky žiaduce a eticky správne postoje, názory a presvedčenie, aby vedeli správne hodnotiť vzťahy medzi pohlaviami, vzťahy v manželstve a v rodine,
- viesť žiakov k pochopeniu lásky ako základnej zložky sexuality,
- sprostredkovať žiakom základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách v puberte,
- vysvetliť žiakom význam plánovaného rodičovstva, význam harmonickej a zdravej rodiny pre optimálny telesný a duševný vývin dieťaťa, zásady rodinnej výchovy, práva a povinnosti rodičov a detí, zoznámiť ich s medzinárodnými konvenciami o právach dieťaťa a s
 - vysvetliť žiakom nebezpečenstvo zneužívania drog pre reprodukčné zdravie a možnosti nákazy HIV/AIDS,

Tematické celky:

- **Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity**
- **Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti**
- **Zdroje etického poznania ľudstva**
- **Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota**
- **Dobré meno a pravda ako etické hodnoty**
- **Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí**
- **Etika a zdravý životný štýl**
- **Závislosti**

Učebné osnovy:

5. ročník

Názov predmetu: Etická výchova			Ročník: 5. Počet hodín týždenne: 1 Spolu: 33		
Tematický celok Medzipredmetové vzťahy Počet hodín	Ciele/VCŠ Kompetencie	Učivo	Metódy a prostriedky	Očakávané vzdelávacie výstupy	Hodnotenie
Otvorená komunikácia 8 hod.	K:Osvojenie zákl. sociálno - komunikačných zručností T,INT	Úrovne komunikácie Verbálna a neverbálna komunikácia Pozdrav Otázka Poďakovanie Ospravedlnenie Prejavenie úcty voči iným v komunikácii Komunikačné šumy, chyby a prekážky	-vie vymenovať druhy komunikácie a jej úrovne -vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia	Uvedomuje si príčiny komunikačných šumov a vníma miesto kom.prekážok pri nedorozumeniach	-dobre zvláda základné komun.zručnosti- predstavenie sa, pozdrav, podakovanie -v komunikácii badať odstraňovanie komunikačných šumov
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba 6 hod.	Osvojenie zákl.sociálno – komunikačných zručností T,INT,D	Sebapoznanie Sebahodnotenie Sebaúcta a sebaovládanie Poznanie svojich silných a slabých stránok Povedomie vlastnej hodnoty Elementy formujúce sebaúctu v šk.veku-rodina, škola,úspech	-rozumie a vie vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie -vie pomenovať prvky podporujúce sebaúctu u žiaka	Uvedomuje si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok -pozná elementy formujúce jeho sebaúctu	-badať snahu väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenie seba -v správaní badať väčšie sebaovládanie
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	Osvojenie si zručností pozitívneho hodnotenia seba	Poz.hodnotenie druhých v bežných podmienkach Tolerancia	-vie vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých	-chápe zmysel pozitívneho hodnotenia druhých	- je schopný verbalizovať pozitívne hodnotenie druhých v bežných

6 hod. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva 5 hod.	aj druhých T,ANT,EXT Osvojenie tvorivého riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch T	Intolerancia Rómovia na Slovensku Holokaust Úcta k postihnutým a k starým Tvorivosť v medziľudských vzťahoch Hry rozvíjajúce tvorivosť Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života detí Riešenie konfliktov Sebadôvera	v medziľudských vzťahoch -vie vysvetliť, aké miesto tvorivosť v medziľudských vzťahoch -vie vymenovať znaky tvorivého človeka	-učí sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých a objavuje ich dary -rozumie, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov	podmienkach -vie ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých a chorých -pri robení dobra je iniciatívny a tvorivý -vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom
Etické aspekty ochrany prírody 8hod.	Osvojenie základných pojmov súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia ENV,T	Vnímanie prírody Úcta ku všetkým formám života Človek a príroda Zber odpadu Ekologická etika z pohľadu žiaka Láska a jej formy Pozitívne myslenie	-vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím -vie uviesť príklady ekologickej etiky – šetrenie energie, ochrana prírody	-cíti sa súčasťou prírody a chce jej pomôcť -vníma svoje možnosti pre ochranu životného prostredia	-podľa svojich možností a výziev, ktoré ponúka daný región, chráni prírodu a živ. prostredie

6. ročník

Názov predmetu: Etická výchova		Ročník: 6. Počet hodín týždenne: 1 Spolu: 33			
Tematický celok Medzipredmetové vzťahy Počet hodín	Ciele/V CŠ Kompetencie	Učivo	Metódy a prostriedky	Očakávané vzdelávacie výstupy	Hodnotenie
Identifikácia a vyjadrovanie vlastných citov 7 hodín	Naučiť sa vyjadrovať a identifikovať city. Dôležitosť citov pri budovaní charakteru človeka Naučiť sa spôsoby ako ovládať negatívne city Pozorovať a uvedomovať si city. Naučiť sa vyjadrovať city pomocou symbolov I, SVZ.,RV	Definovanie a delenie citov, pocitov Pomenovanie, uchopenie citov Vyjadrovanie citov. Ovládanie negatívnych citov Zvládnutie agresivity. Spôsob usmerňovania citov Vyjadrovanie citov pomocou symbolov.	Výklad, diskusia Situačné hry Práca v skupinách Situačné hry Práca vo dvojiciach	-vie vymenovať druhy citov -Uvedomuje si dôležitosť citov pri budovaní charakteru človeka - vie vyjadriť svoje city -dokáže usmerňovať svoje negatívne city	Ustna odpoveď Didaktický test cieľových otázok

Kognitívna a emocionálna empatia 7 hodín	Pochopiť podstatu a význam empatie Naučiť sa vžiť do celkovej situácie druhého. Rozvíjať empatické pochopenie druhého. Naučiť sa empatii v zložitých životných situáciách. Naučiť sa predchádzať závislostiam. SŽ, SVZ	Pochopenie druhých, vžitie sa do situácie druhých Empatia v každodennom živote. Vyjadriť neverbálnu komunikáciu. Moje zrkadlo. Ako by si sa cítil, keby ... Rozvoj empatie- počúvanie, podobná skúsenosť, citlivosť, zažívanie zo strany druhých Drogová závislosť, nebezpeč. nákazlivých onemocnení, hazardné hry	Výklad, prednáška Esej Situačné hry Esej Práca v skupinách	Uvedomuje si podstatu empatie a chápe jej zmysel Vie pochopiť druhých Naučí sa predchádzať	Ústna odpoveď Prezentácia referátu Hodnotenie projektov
Zvládnutie asertivity 6 hodín	Vysvetliť podstatu asertivity Naučiť asertívnemu správaniu. Naučiť sa vysloviť vlastný názor, návrh	Asertivita.ako súčasť komunikácie Spôsoby správania v kolíznych situáciách Asertívne techniky a zručnosti.	Prednáška Situačné hry Práca v skupinách	Chápe podstatu a význam asertivity Vie požiadať o láskavosť, vysloviť návrh. Vie presadzovať svojich názorov bez	Ústna odpoveď

	Naučiť sa odolávať manipulácii. EV,RV, SVZ	Odmietnutie, sťažnosť. . Asertívne práva. Technika pootvorených dverí Čeliť manipulácii a tlaku skupiny	Situačné hry Diskusia - Práca v skupinách	toho, aby si ubližoval inému Vie sa odolávať manipulácii. Vie sa uplatňovať asertivitu pri riešení konfliktov.	Prezentácia referátov
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre 6 hodín	Podporovať orientáciu na pozitívne vzory správania. Vysvetľovať pojmov vzor, model, idol Uvedomiť si zodpovednosť za svoje správanie. Odhaľovanie negatívnych vzorov. Učiť žiakov hodnotiť programy v médiách. Zamyslieť sa nad vzormi z detstva a súčasnosti. RKISCH	Reálne a zobrazené vzory. Pozit. vzory správania. Vzácný človek. Pozitívne vzory v histórii a v literatúre Hádam, kto som? Identifikácia vzorov zábavnou formou Identifikácia hodnôt anonymných vzorov. Prínos TV.	Situačné hry Pozorovanie Projekt Esej Práca v skupinách Pozorovanie	-vie vysvetliť pojmy vzor, model, idol - uvedomuje si zodpovednosť za svoje správanie -vie uviesť príklady pozit. A negat. vzorov -vníma svoje možnosti - vie odhaliť negatíva niektorých vzorov	Referát podľa pozorovania Hodnotenie projektov Prezentácia referátu Didaktický test cieľových otázok Referát - interview
Prosociálne správanie 7 hodín	Vysvetliť význam pros. Správania Rozvíjanie ochoty a schopnosti	Komponenty prosociálneho správania: správame v prospech druhého,	Výklad	Rozvíja ochotu a schopnosť spolupracovať - vie si rozdeliť úlohy	Ustna odpoveď
	spolupracovať. Učiť sa spolupracovať, rozdeliť si úlohy.	správanie bez očakávania protislužby		v skupinách - Vie prijímať a dávať o- vie spoločne sa rozhodovať.	

	Overiť si vlastný vzťah k dávaniu a darovaniu. Snažiť sa o zmiernenie protikladov a dohodu. Vedieť odhaliť prosociálne vzory z literatúry a masmédií. SVZ, EV	Druhy: pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo Nacvičiť prosociálne správanie vo vzťahu k okoliu.	Situačné hry Práca v skupinách Esej. Môj priateľ	- Snaží sa o zmiernenie protikladov a dohodu. Pouvažuje o hodnotách priateľstva. - vie prosociálne sa správať v triede, v rodine	Prezentácia referátov

Názov predmetu: Etická výchova

Ročník: 7.

Počet hodín týždenne:

Spolu: 33

Tematický celok, medzipredmetové vzťahy, počet hodín	Ciele, VCS, kompetencie	Učivo - Téma	Metódy a prostriedky	Očakávané vzdelávacie výstupy	Hodnotenie
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity 4 hod.	Osvojovanie si základných postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie. Učenie sa poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaoceňovanie.	Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznávanie svojich silných a slabých stránok, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Priятие samého seba aj so svojimi nedostatkami.	Dramatické hry	-vie vysvetliť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti - v komunikácii i vo vzťahoch prejavuje sebaúctu - vie vyjadriť svoje myšlienky, formuluje ich ako svoj názor	Ústne hodnotenie prác jednotlivých skupín
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory 4 hod.	Učenie sa obhájiť svoje práva a názory	Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny, alternatívne spôsoby riešenia konfliktov, asertivita a asertívne práva	Dramatické hry Diskusia Porovnanie	- vie vysvetliť uplatnenie pojmu asertivita v každodennosti - vie vysvetliť pojem manipulácia - chápe proces sebaakceptácie - rozumie manipulatívnym spôsobom v správaní svojom i v správaní iných - pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia - obhajuje svoje legitímne práva - svoje názory doloží argumentáciou - rozlišuje manipulatívne správanie iných i seba a odmieta ho - v komunikácii uplatňuje prvky asertívnych techník (vedieť povedať nie	Ústne hodnotenie
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity 4 hod.	Osvojenie si pojmov asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie.	Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom	Výklad, diskusia, skupinová práca	-chápe, že zodpovedná sloboda ho vedie k dobru pre iných i pre seba - chápe pojmy zodpovednosť a vernosť - v správaní badať posun k prosociálnosti - je verný zásadám prosociálnosti - postupne preberá zodpovednosť za svoje rozhodnutia	Pohovor

		kolektíve, v záujmových skupinách...).			
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine 7 hod.	Poznávanie svojich práv a povinností v rodine, učenie sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg.	Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...). Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym...). Zdravá a nezdravá kritickosť. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Pochopenie rodičov a súrodencov, dobré vzťahy v rodine, tolerancia a rešpektovanie autority, vzťahy medzi súrodencami. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.	Dramatické hry Skupinové hry	- uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine a snaží sa chápať ich význam - túži prispieť svojím dielom do dobrého fungovania vlastnej rodiny - prejavuje snahu vychádzať dobre s členmi vlastnej rodiny - v rodine uplatňuje základné komunikačné zručnosti, požiadať o láskavosť, o odpustenie, vedieť vysloviť návrh - v rodinnom prostredí vie poučiť pozitívne hodnotenie, empatiu a tvorivosť v prosociálnom správaní -prejavuje spoluúčasť na rodinnom živote -je schopný reflektovať vlastné pôsobenie v rodine	Ústne hodnotenie prác jednotlivých skupín
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti 9 hod.	Spoznávanie svojej sexuálnej identity, chápanie pozitívnych hodnôt priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomovanie si rizík, spojených s predčasným sexuálnym životom.	Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky.	Pozorovanie, prirovnávanie, zber materiálov s pomocou IKT Diskusia Projekty	- vie čo je to počatie a prenatálny život človeka - vie vysvetliť dôvody pre odloženie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti - vie vysvetliť príčiny a dôsledky predčasného sexu - vie čo sú to pohlavné choroby a AIDS - sexualitu vníma ako veľkú hodnotu - vníma a stotožňuje sa so svojou sexuálnou identitou - chápe pozitívne hodnoty, ako priateľstvo, láska, manželstvo a rodina - uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom - túži po hlbokom vzťahu založenom na	Hodnotenie projektov

		Pohlavné choroby a AIDS. Následky odtrhnutia sexu od osobného vzťahu a zodpovednosti.		úcte a vzájomnej láske - o otázkach sexuality hovorí úctivo - neznáme oblasti si ujasňuje dialógom s rodičmi, alebo učiteľom, - vo vzťahu k inému pohlaviu je pozorný a vnímavý	
Vzťah k chorým, starým, postihnutým, mentálne alebo morálne narušeným ľuďom. 5 hod.	Rozvíjanie pozitívneho postoja k postihnutým, chorým a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.	Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným. Tolerancia, rešpektovanie odlišností, generačné rozdiely.	Diskusia Pozorovanie Projekty	- vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami - vie zdôvodniť potrebu i špecifiká komunikácie s osobami so špecifickými potrebami - uvedomuje si ťažkosti, ktoré prežívajú starí a chorí ľudia a túži im pomôcť - v kontakte so starými, chorými a s osobami so špecifickými potrebami prejavuje prvky tvorivej prosociálnosti	Hodnotenie projektov

8. ročník

Názov predmetu: Etická výchova		Ročník: 8. Počet hodín týždenne: 1 Spolu: 33			
Tematický celok Medzipredmetové vzťahy Prierezové témy Počet hodín	Ciele/VCŠ Kompetencie	Učivo	Metódy a prostriedky	Očakávané vzdelávacie výstupy	Hodnotenie
TC: Úvodná hodina MPV: TRH, OBN PT: OSR 1h	C: Oboznámiť s mravným kódexom prosociálneho správania a podporiť význam jeho osvojenia pre život K: osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje VCŠ: ĎV, I	Oboznámiť sa s cieľmi etickej výchovy v 8. ročníku	Kooperácia Rozhovor Diskusia Metodická príručka Poznaj sám seba	Aktívne sa zapájať do kolektívnych aktivít a utvárať zdravo komunikujúce spoločenstvo triedy/skupiny	Žiak sa oboznámil s cieľom a priebehom vyučovacích hodín. Vyjadril svoje názory, prípadne predložil návrhy.
TC: Zdroje etického poznania ľudstva MPV: MJL, SJL, INF, OBN PT: OSR, VMR, MED, MUV, TPPZ 8h	C: Rozvíjať základné podmienky správneho konania: správny úsudok a také sebaovládanie, aby sme dokázali urobiť to, čo sa nám javí ako správne. K: osvojiť si základy pozitívneho seba obrazu a sebadôvery VCŠ: T, RK, IKT	Etika - mravné hodnoty a normy Škodlivosť fajčenia, drog, závislosť. Poznaj sám seba - "Cisár alebo otrok" Náboženstvá. Kresťanstvo a jeho etické poslanstvo. Etické normy svetových náboženstiev. Sekty	Rozhovor Anketa Pracovné listy Film – video Internet Návšteva kostola Projekty Kolektívne aktivity	Poznať zdroje etického poznania ľudstva, chápať význam svedomia vo svojom živote. Prejavovať rozhodnutie pre dobro ako postoj. Vysvetliť čo je to mravná hodnota a mravná norma Učiť sa odbúravať predsudky medzi veriacimi a neveriacimi. Rešpektovať iné názory. Prispievať k porozumeniu, úcte a tolerancii voči nábožensky založeným ľuďom. Zaujímať sa o zvyky na Slovensku	Žiak si osvojil základné postoje súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom a etickými hodnotami a normami. Pracoval v skupine i individuálne. Aktívne sa podieľal na tvorbe projektov k téme.

TC: Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota MPV: OBN, BIO, OŽŽ PT: OŽZ, ENV, OSR, VMR, DV 5h	C: Poukázať na zníženú kvalitu života závislých a ich príbuzných. Podnietiť k zamysleniu sa nad svojím životným štýlom. K: uvedomovať si ochrany svojho zdravia VCŠ: EV, SŽ	Ochrana života, environmentálna výchova. Starostlivosť o zdravie. Základy duševnej hygieny. Problémy lekárskej etiky (eutanázia, génová manipulácia, ...).	Rozhovor Pracovné listy Internet Hranie rolí	Vysvetliť termín zdravie a starostlivosť o svoje zdravie. Zdôvodniť tvrdenie, že zdravie je etická hodnota. Chápať zdravie svoje i zdravie iných (oblečenie, jedlo, oddych, pohyb, stop drogám...)	Žiak si utváral pozitívne postoje vo vzťahu k svojmu zdraviu a ochrane života človeka. Argumentoval, zaujímal rozhodné stanovisko k lekárskej etike.
TC: Etické aspekty manželstva MPV: MJL, SLJ, VYU, BIO, OBN PT: VMR, OSR, OŽZ, VMR, 6h	C: Pomôcť žiakom uvedomiť si, že rodina napriek svojim nedostatkom má pre každého význam a hodnotu K: uvedomovať si vlastné potreby, ale i potreby iných ľudí VCŠ: RV, RK	Sebaovládanie ako podmienka zdravého sexuálneho života. Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo. Umelé prerušenie tehotenstva a možné následky. Plánované rodičovstvo, "vedomé plodenie". Poruchy sexuálnej orientácie, sexuálne trestné činy	Film – video Pracovné listy Hranie rolí Diskusia	Kriticky hodnotiť postoje zaujímavé stanovisku k sexualite, k predčasnemu sexuálnemu styku. Oceňovať priority manželstva a rodičovstva. Definovať sexuálnu orientáciu. Neodsudzovať	Žiak si uvedomoval dôležitosť manželstva a rodiny, aktívne sa zapájal do diskusie svojimi názormi a postrehmi.
TC: Ekonomické hodnoty a etika MPV: OBN, MAT, OŽŽ PT: ENV, OSR, TPPZ 6h	C: Pomáhať žiakom pochopiť, že peniaze sú prostriedkom, nie cieľom života. K: uvedomovať si práva a povinnosti, primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov	Čo znamenajú pre mňa peniaze? Ekonomické cnosti. Keď sa drogy stanú súčasťou života. Solidarita, pomoc sociálne slabším. Poctivosť, ochrana spotrebiteľa.	Skupinová práca Diskusia Kolektívne aktivity Pracovné listy	Chápať základné ekonomické pojmy súvisiace s ekonomickými hodnotami. Poznať ciele a úlohy reklamy. V materiálnej oblasti je rozvážny, učí sa chápať hodnotu peňazí. Poznávať banky a iné finančné inštitúcie	Žiak definoval základné pojmy súvisiace s ekonomickými hodnotami vo vzťahu k etike, pojmy ekonomických cností. Osvojil si katalóg prosociálnych postojov: prejavil

	VCŠ: ĎV, RV		Film - video	Rozumieť pojmom materializmus a konzumizmus. Vysvetliť cieľovosť hodnoty peňazí. Učiť sa rozumne hospodáriť.	potrebu poskytnúť fyzickú službu a pomoc, požičať, rozdeliť sa, poradiť. Žiak aktívne pripravoval materiály k projektu – pracoval samostatne i v skupine.
TC: Dobré meno a pravda ako etické hodnoty MPV: OBN, SLJ, MJL, NEJ, ANJ PT: OSR, VMR 4h	C: Naučiť sa častejšie vyjadrovať vyššie city ako sú vďačnosť, sympatia. Rozoznávať tajomstvo a lož. K: primerane reagovať na prejavy verbálnej a neverbálnej komunikácie VCŠ: I	Poznanie a pravda ako etické hodnoty. Pravda a lož. Tajomstvo. Česť, dobré meno, ublíženie na cti.	Počúvanie Pracovné listy Kolektívne aktivity Film – video Hranie rolí	Poznať zásady narábania s pravdou. Uvedomovať si hodnotu pravdy, cti a dobrého mena. V komunikácii svoje názory a tvrdenia predkladať argumentmi a prijímať argumentáciu iných Pochopenie toho, že pravda môže spôsobiť bolesť. Je aj možnosť, kedy nepovedať pravdu.	Žiak si osvojil základné etické hodnoty súvisiace s dobrým menom, ct'ou a pravdou. Samostatne pracoval, reagoval na otázky týkajúce sa pravdy, lži, tajomstva.
TC: Tvorivosť v medziľudských vzťahoch MPV: OBN, TRH PT: OSR, VMR 3h	C: Rozvíjať prosociálne správanie v triede a vytvárať výchovné spoločenstvo. Rozvíjať spoluprácu v tíme K: osvojiť si základy spolupráce v skupine VCŠ: RV, RISZ	Národné uvedomenie. Demokratické občianstvo. Dobré vzťahy v škole, v zamestnaní a v povolanií.	Hranie rolí skupinová práca	Sústrediť pozornosť tvorivé na riešenie problémov v skupine a v škole i v bežnom živote. Brať do úvahy demokratickosť. Asertívne vyjadrovať svoj postoj, povedať nie.	Žiak kriticky hodnotil nastolené situácie. Riešil problémy, v skupine
TC: Hodnotenie	C: Upevnenie vedomostí	Sebahodnotenie, reflexia		Utvrdzuje si obsah učiva 8.	

celoročnej práce skupiny. MPV: SLJ, MLJ, TRH PT: OSR, MEV, 1h	z etickej výchovy K: odhadnúť silné a slabé stránky osobnosti, správať sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám VCŠ: EV, RV	skupiny		ročníka	Žiak zhodnotil prácu skupiny aj samého seba na hodinách etickej výchovy.

Medzipredmetové vzťahy: SJL – slovenský jazyk a literatúra, MJL – maďarský jazyk a literatúra, TRH – triednická hodina, OBN – občianska náuka, ANJ – anglický jazyk, NJ – nemecký jazyk, MAT – matematika, VYU – výchova umením, BIO – biológia, INF – informatika

Prierezové témy: OSR - osobnostný a sociálny rozvoj, MEV – mediálna výchova, VMR - výchova k manželstvu a rodičovstvu, ENV – environmentálna výchova, TPPZ – tvorba projektu a prezentačné zručnosti, OŽZ – ochrana života a zdravia, MUV – multimediálna výchova

Vlastné ciele školy: EV – výchova žiakov environmentálnemu vedomiu, RV – rodinná výchova, RISZ – Starostlivosť o individuálne schopnosti a zručnosti žiakov, I -identita, ĎV – ďalšie vzdelávanie, RK – rozvíjanie kreativity a myslenia, IKT – využívanie informačno-komunikačnej technológie